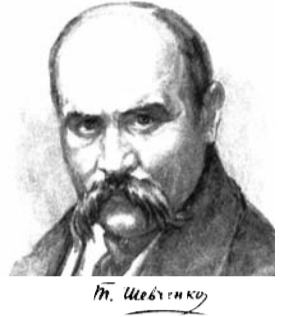

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXIII-ій РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 15-16/серпень 2012 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

М. Шевченко

М. СИНГАЇВСЬКИЙ

ДО ШКОЛИ

Так сонячно-ясно довкола
І тануть хмаринки вгорі.
До школи,

До школи,
До школи
Сьогодні ідуть школярі.

У номері:

- *Відкритий лист* ▶ стор. 2
- *Річниця Меморіалу* ▶ стор. 3
- *20 років відносин* ▶ стор. 4
- *Наші діти в «Артек»-у* ▶ стор. 5
- *До учителів рідної мови* ▶ стор. 6
- *«С. Яричевський. Твори»* ▶ стор. 7
- *«Я візьму той рушник,*
Простелю, наче долю...» ▶ стор. 9
- *В пошуках ідентичності* ▶ стор. 10
- *Давній забутий обеліск* ▶ стор. 11
- *XXIII-й «Фестиваль сердець»* ▶ стор. 12
- *Рожденство Диви Марії* ▶ стор. 13
- *Чи ж один на світі Київ?* ▶ стор. 14
- *«Мама для усіх рідненька»* ▶ стор. 15
- *Тички... у газетярстві* ▶ стор. 16

Посольство України в Румунії**МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ**

24 серпня 2012 року

Вітання закордонному українству

Дорогі друзі,

Сердечно вітаю вас з нагоди 21-ої річниці Незалежності Української держави!

Незалежність стала найвеличнішим досягненням довгого і складного шляху, яким пройшов український народ до самоутвердження, здобуття свободи й соборності, відкрила шлях до розвитку України на засадах, що сприяють її поступальному інтегруванню в європейське коло націй.

Нехай ваші серця наповнюються гордістю за власну причетність до утвердження самостійної Української держави, прагненням до єдності та порозуміння.

Ціную ваше щире вболівання, повсякчасну і дієву підтримку. Це важливий внесок у те, щоб Україна й надалі всебічно міцнішала як демократична і заможна держава.

Зичу вам доброго здоров'я, процвітання та щедрої долі. Бажаю, щоб у ваших оселях панували щастя і достаток.

Зі святом вас!

К. І. ГРИЩЕНКО

ГЕНЕРАЛЬНЕ
КОНСУЛЬСТВО УКРАЇНИ
В СУЧАВІ

CONSULATUL
GENERAL AL UCRAINEI
LA SUCEAVA

Str. Mărășești, nr. 44B, Suceava, România, 720182
tel. (40230) 520-167, fax: (40230) 524-735, e-mail: gc_ro@mfa.gov.ua

№ 61319/ 2012

Голові Союзу українців Румунії п. Стефану Бучуті**Вельмишановний пане Голово,**

Дозвольте щиро подякувати Вам за участь делегації організації Союзу українців Румунії повіту Марамуреш на чолі з першим заступником голови СУР, головою його Марамурської філії Мирославом Петрецьким в заходах з нагоди відзначення в м.Сучава 21-ої річниці Незалежності України.

Організація таких заходів в Румунії засвідчує повагу до Української держави, її здобутків на міжнародній арені, української культури в сусідній країні, а також сприяє консолідації місцевого українства, збереження його представниками своєї національно-культурної ідентичності.

Просили б знайти можливість відзначити членів делегації за їх активну участь у проведенні згаданих заходів.

Ще раз щиро дякуємо і сподіваємося на подальшу співпрацю і підтримку.

З глибокою повагою

Генеральний консул
Василь БОЄЧКО

Відкритий лист

Підписувачі цього відкритого листа просимо громадськість Буковини і членів української громади, щоб відсторонилися від оркестрованого маскараду особами, які не мають нічого спільного з українською громадою.

Відмітимо, що на так-званий „референдум, після якого послідував скоро з'їзд”, який відбувся 20 липня 2012 р. у Сучаві, не брали участі українці, які вмiли б висловитись про наші справи, але були присутні сторонні особи, не обов'язково українці, затьмарені гордістю і матеріальними туманними інтересами. Розбрат, що робить між нами самозваний „Голова СУР” Думітру Морган, людина, яка не вимовила правильно хоч одне речення українською мовою, не є випадковий. Він разом із своєю „елітою” систематично спустошував і обруднював всі важливі події українців.

Так зване „нове керівництво” НЕ ПРЕДСТАВЛЯЄ НАС, а є ганьбою для нас, чесних громадян Румунії, і водночас зневагою до державних представників і Юстиції нашої країни.

Всім відомо, що в даний період на основі фальшивок, велась шалена кампанія проти українців і Союзу українців Румунії як організації, в Сучаві та Румунії.

Ми, українські інтелектуали Буковини, вимагаємо від компетентних структур влади, щоб розкрили грубі порушення закону, присвоєння чужих компетентностей, зневагу найелементарніших норм деонтології у підготовці так-званого „референдуму, після якого скоро слідував з'їзд”.

В той же час, після вирішення проблем, вимагаємо керівництву Союзу українців Румунії (СУР) ініціювати внутрішнє обговорення про сучасне і майбутнє організації як єдиного представника українців Румунії, так щоб коректність, прозорість, моральність і просування традиційних українських цінностей були єдиними орієнтирами українців.

Підписи:

1. Кідешук Іван – професор, письменник, с. Негостина; 2. Міжок Лучія – професор – Сучава; 3. Петрашук Бореслав – інженер – Сучава; 4. Плекан Іонуц – професор – Балківці; 5. Пережук Юрій – аптекар – Сірет; 6. Штубіану Анка – професор – Сірет; 7. Григораш Феліція – вихователька-пенсіонерка – Негостина; 8. Майданюк Микола – професор – Сірет; 9. Мігаску Мігай – професор – Сірет; 10. Гуцан Міхаела – інженер – Сучава; 11. Шойман Петро – професор – Балківці; 12. Яворинчук Атанасіє – вчитель-пенсіонер – Сірет; 13. Григораш Лівія – асистент АМП – Негостина; 14. Пережук Клаудія – аптекар – Сірет; 15. Гуцан Аурора – вчитель-пенсіонер – Сучава; 16. Гуцан Василь – інженер – Сучава; 17. Попович Тамара – лікар – Сучава; 18. Петрашук Даніель – священник – Негостина; 19. Григораш Іван – листоноша – Негостина; 20. Урсаке Марчела – інженер – Балківці; 21. Урсаке Діана – учиниця олімпійка – Балківці; 22. Петрашук Анна – вчителька-пенсіонерка – Балківці; 23. Петрашук Василь – вчитель-пенсіонер – Балківці; 24. Плекан Нарчіса – професор – Балківці; 25. Шовкалюк Іван – інженер – Сірет; 26. Усатюк Валерія – вчителька-пенсіонерка – Балківці; 27. Красуляк Корнелія – бібліотекар-пенсіонер – Сірет; 28. Красуляк Ілля – інженер – Сірет; 29. Попович Василь – священник – Сірет; 30. Григораш Сільвіу – професор – Негостина; 31. Курилюк Юрій – професор, журналіст – Сучава; 32. Бербинчук Ілля – вчитель-пенсіонер – Балківці; 33. Григорчук Лакраміоара – професор – Балківці; 34. Волошук Михайло – поет – Негостина; 35. Фрасинюк Євсєбій – професор – Негостина; 36. Фрасинюк Лукреція – професор – Негостина; 37. Фрасинюк Діана – професор – Негостина; 38. Фрасинюк Юрій – Негостина; 39. Фрасинюк Кармен – професор – Негостина; 40. Сердинчук Віктор – професор – Негостина; 41. Кідеша Антоанета – професор – Негостина; 42. Фрасинюк Марія – професор-пенсіонер – Негостина; 43. Шойман Василь – вчитель – Балківці; 44. Шойман Родіка – професор – Балківці; 45. Георге Михайло – вчитель-пенсіонер – Бродина; 46. Георге Артемиза – вчителька-пенсіонерка – Бродина; 47. Чига Юрій – вчитель-пенсіонер, письменник – Нісіпіт; 48. Паскарів Василь – інспектор – Мілішівці; 49. Бреклер Ліліана – професор – Радівці; 50. Казак Нарчіса – вчитель – Радівці; 51. Маріч Михайло – священник – Балківці; 52. Ніколаїшин Микола – священник – Качіка; 53. Арделян Валентин – священник – Ізвоареле Сучевей; 54. Савчук Ілля – професор – Палтїну; 55. Савчук Елізабет-Єлена – професор Палтїну; 56. Негура Віоріка – професор – Палтїну; 57. Пушка Іларія – професор – Чумарна; 58. Пушка Траян – професор – Чумарна; 59. Регуш Аспазія – д-р доц. – Іпотешти; 60. Захарія Маріана – медичний асистент – Шкея; 61. Мазуряк Аліна – професор – Шербівці; 62. Преліпчан Зоріка – техник – Сучава; 63. Григораш Лідія – вчителька-пенсіонерка – Сучава; 64. Григораш Степан – вчитель-пенсіонер – Сучава; 65. Тіфінюк Марія – професор – Дарманешти; 66. Стасюк Вероніка – вихователька – Площі Ізвоаре; 67. Чига Валентина – вихователька – Бродина де Сус; 68. Берла Васирина – вихователька – Бродина де Сус; 69. Коняк Віоріка; 70. Лесинчук Євгенія – професор – Бродина де Сус; 71. Серічук Георгіца – інженер – Сучава; 72. Кобзюк Михайло – священник – Дарманешти.

(Газета «Obiectiv» – лідер сучавської преси – тел. 0230.524.331)

ВІДЗНАЧЕННЯ РІЧНИЦІ ВІДКРИТТЯ МЕМОРІАЛУ В ПОЛЯНІ КОБИЛЕЦЬКІЙ (УКРАЇНА)

Нещодавно в зворі «Джамер» Щербіловського лісівництва в підніжжі полонин, десь на кілометрів 30 від селища Поляна Кобилецька (Закарпатська область, Україна), відбулося відзначення річниці відкриття Меморіалу трагічно загиблих працівників лісового господарства.

Для відзначення річниці відкриття Меморіалу взяли ініціативу голова Державного Агентства Лісових Ресурсів України, Закарпатське обласне Управління Лісового та Мисливського Господарства «ДТГ» (Великобичківське «ЛМГ»).

З цієї сумної нагоди я мала можливість познайомитися з паном Василем Васильовичем Пукманом як першим заступником Начальника Українського обласного Лісового та Мисливського Господарства з резиденцією у м. Ужгороді, вул. Соборницька 156, Закарпатська область, якому було надано організувати цю історичну подію. Крім лісників та мисливців із Закарпатської області для відзначення відкриття Меморіалу, взяли участь пані Одарка Зеленко Дмитрівна, голова Ради Великого Бичкова, пані Анна Андріївна Андрусевич – виконуюча обов'язки директора, Піпаш Василь Юрович, протоієрей з Великого Бичкова, Шандро Михайло Михайлович, настоятель села Поляна Кобилецька та багато інших офіційних осіб, імена котрих всіх я не мала можливість запам'ятати.

Для відзначення цієї події, як минулого, так і цього року, була запрошена і брала участь і делегація із села Верхня Рівна в складі п'ятнадцятьох осіб, з котрих можу згадати пана Юру Албічука, священника нашого села, пана Івана Романюка, голову села, пана Павла Романюка, викладача і поета, та інших.

Стараючись бути уважною, як буде відбуватися ця подія, я мала можливість чути з самого початку, як до відкриття звучали сумні, тужливі мелодії пісень «Синьогори» та «Ой летіла зозуленька». На правій стороні Меморіалу стояли діти, одягнені в українському одязі, а біля них було встановлено Український прапор. На лівій стороні Меморіалу стояли діти в румунському одязі, а також біля них було встановлено Румунський прапор.

Відзначення річниці відкриття Меморіалу було вручено пані Йосинчук В.В., яка в своєму слові принесла привітання всім присутнім, а після того сказала: «Сьогодні ми з вами, шановні гості українці з Румунії, зібралися, щоб черговий раз віддати данину пам'яті тим лісорубам, які 71 рік тому стали жертвами неймовірного стихійного лиха і навечно залишилися молодими в пам'яті своїх родин, хоча накрили їх гірські води та земля Карпатського краю.

Це були українські хлопці і дівчата як з Румунії, так з України, які надіялися на добрий заробіток, а їх покрили чорні хмари.

Цей семиметровий величезний хрест –

«данина пам'яті всім лісорубам, які загинули у Карпатських горах».

Після цього зазвучали Гімни України та Румунії і в ці ж моменти були підняті Прапори Румунії та України.

Взявши слово, організатор цієї події пан Василь Васильович Пукман, перший заступник Начальника Українського обласного Лісового та Мисливського Господарства з м. Ужгорода, між іншим, сказав:

«Всім нам необхідно знати минуле, це історія наших предків. Сьогодні ми співчуваємо, в яких трагічних хвиликах лінія життя наших молодих хлопців і дівчат перервалася в цьому лісі 71 рік тому. Ліс нас не «сокотить» і не буде нас «сокотити», тому що він є наш строгий суддя. Тому ідемо в ліс: потрібно нам молитися. Починаємо роботу. У лісі також потрібно нам молитися, бо без Бога ні до порога. Ми не маємо слів підходящих, але Господь Бог бачить, що всі ми прийняли тут помолитися за спасіння душ всіх лісорубів, імена котрих є і нам відомі, а саме: з села Верхня Рівна (Румунія): 1. Проданюк Марія; 2. Бовт Анна; 3. Романюк Василь; 4. Романюк Іван; 5. Уліч Марія; 6. Ціфрак Анна; 7. Попович Василина; 8. Бовт Тереза; 9. Проданюк Василь; 10. Бобота Анна; 11. Бовт Василь; 12. Бовт Вікторія; 13. Трайста Михайло; 14. Джуджура Анна; 15. Ціфрак Іван; 16. Бойчук Василь.

Всім померлим лісорубам хай буде земля пухом!

Пані Одарка Дмитрівна Зеленко з Великого Бичкова виразила своє співчуття за померлих лісорубів і прочитала чудовий вірш, в якому була зображена якраз ця велика трагедія, яка відбулася літом 1941 р.

Виконавчий обов'язки директора пані Анна Андріївна Андрусевич в своєму виступі підкреслила про єдність, яка повинна існувати завжди через молитву живих з мертвими, щоб носити труднощі один одного, щоб таким способом сповнити закон Ісуса Христа.

Як і годиться, на відзначенні річниці відкриття Меморіалу було надано слово представнику румунської делегації панотцю Юрію Албічуку, який передав щирий християнський поклін всім, які брали участь у цій події – річниці відкриття Меморіалу, – підкресливши про необхідність помолитися всім за упокій душ покійних заробітчан з Верхньої Рівни, і не лише. Наприкінці свого слова от. Албічук побажав всім організаторам та присутнім міцного здоров'я, як гори Карпати та гора Поп Іван, теплоти душевної – як проміння сонця, земного багатства, а восени родючої землі чорнозема.

Після закінчення промов була відправлена священослужителями панахида, запалені свічки біля монументу та поставлені вінки квітів, віддано урочистий салют, коли, мабуть, і вся природа затихла. На закінченні цієї події всі, зверх ста осіб, були запрошені взяти участь на трапезі-обіді, де також ми всі почували себе дуже гарно, і на душі було легко, тому що ми не забули наших рідних, які загинули так трагічно.

Вічна пам'ять всім загиблим лісорубам в Україні!

Симона ЛЕВА

Презентація книги «Україна – Румунія. 20 років дипломатичних зносин»

В кінці 2011 – на початку цього року українська і румунська дипломатія низкою заходів відзначила 20-ті роковини від встановлення двосторонніх дипломатичних відносин між Україною і Румунією. Зокрема, 17 лютого 2012 року в приміщенні Культурно-інформаційного центру в складі Посольства України в Румунії відбувся круглий стіл, приурочений цьому ювілею. В його роботі взяли участь відомі українські й румунські політичні, державні та громадські діячі, провідні фахівці в галузях культурного, гуманітарного та економічного співробітництва, науковці, представники мас-медіа. Виступи учасників круглого столу, поряд з іншими матеріалами, безпосередньо пов'язаними із згаданими заходами, були зібрані у книгу «Україна-Румунія. 20 років дипломатичних зносин», яка побачила світ в чернівецькому видавництві «Букрек», а її презентація відбулась 22 серпня в рамках заходів, приурочених 21 річниці Незалежності України.

Відкрив презентацію Надзвичайний і Повноважний Посол України в Румунії Теофіл Бауер. Привітавши учасників заходу і коротко окресливши основні досягнення в різних галузях співробітництва між Україною та Румунією, Його Ексцеленція висловив свої переконання в тому, що Посольством України в Румунії за сприяння української діаспори, представленої Союзом українців Румунії, спільними зусиллями розбудовуватимуть добросусідські відносини між Україною і Румунією. Зокрема, Посол України підкреслив: «Приємно також відзначити, що в історію відходять чутливі питання наших двосторонніх відносин, а на порядок денний ставляться актуальні проблеми, продиктовані умовами сьогодення, які потребують копіткої роботи з обох сторін».

Треба відмітити, що кандидат філософських наук Теофіл Бауер – автор «Вступного слова» до презентованої книги, в якому, поміж іншим, він окреслив головну мету виходу в світ збірника «Україна-Румунія. 20 років дипломатичних зносин», яка полягає в тому, аби «...не лише констатувати етапи двадцятирічної історії українсько-румунських взаємин сучасної доби, але й окреслити перспективи їх подальшого розвитку та удосконалення, надаючи перевагу оптимістичним поглядам у майбутнє над озиранням в минуле, рухаючись по шляху конструктивного діалогу і взаємовигідного партнерства на засадах справжнього добросусідства, обопільної довіри та поваги».

У продовженні до слова був запрошений Радник-посланник Посольства України в Румунії Віорел Котик, який пригадав, що в рамках заходів, які протягом останнього року Посольство України в Румунії проводило разом із представниками румунських державних органів, Парламенту Румунії, громадських організацій і особливо української громади Румунії, було досягнуто угоди про видання книги на

основі результатів цих подій. Будучи упорядником даної книги, кандидат політичних наук Віорел Котик висловив свою щирю радість від її виходу в світ і подякував усім, хто долучився до її підготовки, надіславши свої матеріали, зокрема Державному секретарю Міністерства закордонних справ Румунії Богданові Ауреску, раднику Президента Румунії з питань національної безпеки

Юліану Фоті, голові Союзу українців Румунії і депутатові Парламенту Степанові Бучуті, депутатові Парламенту Джорджіану Попу, колишньому міністру закордонних справ Адріанові Чорояну, колишньому міністру культури, академіку Резванові Теодореску, науковцям румунського Інституту політичних наук, оборони і військової історії, а також українським науковцям Чернівецького і Львівського університетів.

«Книжка побачила світ, – поміж іншим, сказав Віорел Котик. – Як і будь-яка книжка, вона, як дитина. Вона може мати своє

обличчя, свій характер. В ній викладені думки тих, хто подав свої матеріали. Але, незважаючи на розбіжності в поглядах її дописувачів, що є цілком нормальним явищем, основна ідея книжки полягає в тому, що треба йти вперед, пам'ятаючи минуле, але більше думаючи про майбутнє. А майбутнє наше – це спільне майбутнє в одній цивілізованій Європі, це двосторонні відносини найвищого рівня на основі добросусідства і взаємовигідного партнерства».

З боку Союзу українців Румунії привітав вихід у світ книги «Україна – Румунія. 20 років дипломатичних зносин» перший заступник голови СУР Іван Робчук. Підкресливши її високого рівня естетичне оформлення, він наголосив, що поява цієї книги – важливий внесок в історію розвитку румунсько-українських дипломатичних зв'язків: «Союз українців Румунії завжди був згуртовуючим фактором між цими двома державами, маючи свій внесок у розвитку їх двосторонніх відносин», – зауважив Іван Робчук. Принагідно, представник Союзу українців Румунії висловив думку про доцільність відновлення діяльності Змішаної міжурядової Українсько-Румунської комісії з питань забезпечення прав осіб, які належать до національних меншин, «оскільки ця Комісія має відповідні рамки для обговорення проблем, з якими зустрічається українська нацменшина в Румунії і, відповідно, румунська нацменшина в Україні».

Інститут політичних наук, оборони і військової історії Румунії на презентації був представлений заступником директора Петру Отто, який передав присутнім вітання з боку директора Інституту, генерала Міхаїла Йонеску. Щодо участі в дипломатично-науковому заході, приуроченому 20-річчю від встановлення дипломатичних відносин між Україною і Румунією, Петру Отто відмітив, що Інституту випала велика честь і привілея бути співорганізатором круглого столу, зосередившись більше на науковій стороні його тематики, і презентована сьогодні книга є результатом цієї співпраці. Петру Отто подякував українській стороні за видання збірника «Україна-Румунія. 20 років дипломатичних зносин», який, на його думку, є прекрасним робочим інструментом для фахівців. «Без сумніву, ця книжка не є досконалою, – констатував Петру Отто і, посилаючись на слова румунського поета Лучіана Благи, пояснив свою думку: – Лише посередні твори можуть бути досконалими, великими – ніколи».

На завершення Посол України в Румунії Теофіл Бауер подякував усім учасникам за виявлений інтерес до заходу і, зокрема, Українському Дунайському пароплавству та Румунсько-Українській торгово-промислової палаті, яку на презентації представляв голова Насті Владою, за сприяння у підготовці і виданні книги «Україна-Румунія. 20 років дипломатичних зносин».

Ірина МОЙСЕЙ

МАРАМОРОСЬКІ РУЩАНСЬКІ УЧНІ – НА МІЖНАРОДНОМУ ФЕСТИВАЛІ В «АРТЕК»-у

Міжнародний дитячий фестиваль «Змінимо світ на краще» заснований за ініціативи України у 2001 році. Головною метою фестивалю є формування принципів толерантності, рівності та плюралізму думок у дітей різних національностей та віросповідань через набуття життєвого досвіду в умовах полікультурного середовища. Крім того, завданням фестивалю є привернення уваги світової спільноти до проблем дітей, розвиток міжнародного дитячого руху, міжнаціональне спілкування та обмін творчими ідеями дітей з різних країн.

Цього року 11-й Міжнародний дитячий фестиваль «Змінимо світ на краще» зібрав дітей з 54 країн світу в міжнародному дитячому центрі «Артек» – 21 липня – 1 серпня ц. р.

Право увійти до складу української делегації діти виборюють на чисельних національних та міжнародних конкурсах та фестивалях. Те, що і рущанські діти вибороли, представляючись з різними програмами, на різних конкурсах, організованих СУР.

Скоро після закінчення шкільного навчального року ми отримали добру вістку з боку проводу СУР.

І так, одного дня радник Голови СУР – Мирослав-Микола Петрецький – приніс нам запрошення на XI-й випуск Міжнародного фестивалю «Змінимо світ на краще».

Так ми стали, крок за кроком, старанно готуватись до Фестивалю. Виробляли офіційні документи, адже йшла мова про дітей середньої школи. Підбрали нові рущанські костюми, підготували народні українські і румунські пісні, танці, румунську національну символіку: прапорці, символіку, повторили гімн. До того роздобули українські рушники, віночки тощо. Одним словом: все, що могло представити нас як громадян Румунії української національності. Бували і труднощі, бо час і відстань між повітовими установами давали себе взнаки. Але ми з допомогою керівників СУР та батьків зуміли «відшліфувати» все, до останньої тонкості.

З нетерпінням ми ждали той час, коли покинемо Мараморощину і подамось до омріяного моря, бо одні з дітей ще не бачили до сьогодні, в дійсності, моря. В день від'їзду ми зібрались на площі біля будинку культури, опісля всі подались до церкви, де пан отець вікарій Іван Піцура, разом з нами, помолились Богу, поблагословивши нас у добру і далеку дорогу. Машина Союзу мчала дорогами Румунії, перетинала гори і спускалась в низовини – до границі з Україною, до Чорного моря.

Прибувши до табору, в селище Гурзуф, нас радо зустріли, розпорядили по групах, а далі ми добре відпочили... Другого вже дня, за добре підготовленою програмою, ми вклали себе у її роспис, стали дійсними учасниками Фестивалю. Почалися знайомства, яких і по сьогодні з приємністю згадуємо. А познайомлень було дуже багато, бо, як уже сказала, на Фестиваль прибули діти з 54 країн світу. Але – фотографії розкажуть вам про це побільше...

Програма фестивалю була дуже різнобарвна. Юні політики, журналісти та активісти громадського руху провели засідання 3-ї сесії Генеральної асамблеї Міжнародної громадської організації «Всесвітня Дитяча Ліга Націй» (заснована у 2009 році), куди залучили і нашу делегацію. Яскравим наповненням фестивалю була культурна програма «Планета талантів».

Юні танцюристи та співаки, музиканти та майстри оригінального жанру продемонстрували свої творчі досягнення та провели спільні мистецькі заходи. У рамках фестивалю пройшли традиційні дні країн-учасниць, що дозволили дітям познайомитися з культурами різних держав світу. Українські рущанські традиції привабили учасників інших країн, народні різнобарвні, контрастні костюми привабили дітей інших країн.

Хотілося б побути ще більше в «Артеку», але настав час і від'їжджати з табору, прощатись з тільки-що познайомленими друзями. І прибула наша машина. За нами прийшов сам Голова СУР – пан Степан Бучута. І ми стали добиратись до рідного краю, бо, кажучи правду, ми вже стали скучати й за домівкою.

Повернулись і стали розповідати всім про нашу подорож, знайомства, здобутки, пообіцяли самі собі і керівництву СУР працювати і надалі на ниві культури, в школі, зберігати свої традиції, щоб, якщо появиться інша нагода, ми були готові до нової поїздки.

Таким чином, ми хочемо щиро подякувати СУР та всім тим, які принесли свій внесок у нашу подорож.

Мар'янна ДОБРОЦЬКА,
проф. української мови,
керівник делегації

ФОТО: М. ДОБРОЦЬКА:

НАШІ «АРТЕКІВЦІ»: БОТІЗ ВАСИЛЬ, ДРОЗД МАРІЯ, КУЛІНЯК ПЕТРОНЕЛА, ОШАН БОГДАН, ОШАН КОДРУЦА, САВКА МАРІУС, ОСТАШ ВАНЕССА, ШИМОНЯК АНДРЕЯ, ШИМОНЯК ЛАРИСА, ЦЮДИК АНДРЕЯ І КЕРІВНИК – ПРОФ. МАР'ЯННА ДОБРОЦЬКА.

ДОБАВКА: Таким чином, ми хочемо щиро подякувати СУР, Посольству України в Румунії в особі Пана Юрія Вербицького, який постійно цікавився про стан нашого перебування на Фестивалі, та всім тим, хто приніс свій внесок у нашу подорож.

До вашого зацікавлення, словесники-україністи

«Роль учителя української мови у здійсненні навчально-виховного процесу в середній школі»

Процес підвищення професійної кваліфікації наших викладачів української мови шляхом здобуття на основі екзаменів права остаточного функціонування в навчанні (так званого по-рум. дефінітивату), здобуття II-го і I-го ступенів викладацької майстерності започаткувався у нас давно і відбувається під опікою відповідної галузевої служби Бухарестського університету (Serviciul de Perfecționare, Universitatea București) і по цей час, на основі відповідних програм. Крізь цю систему, наскільки мені відомо, як довголітньому завідувачому цією справою зі сторони бухарестського Факультету іноземних мов та літератур, пройшли всі, чи майже всі, викладачі Мараморощини, які закінчили вищу освіту у Румунії чи в Україні. Дуже мало викладачів з решти зон Румунії, в яких викладається українська мова, поздобували ці ступені, що не є дуже похвальним фактом.

Цьогорічного місяця серпня, як вимагає закон, до служби вдосконалення Бухарестського університету двоє інших викладачів з Мараморощини здали свої науково-методичні роботи для здобуття I-го викладацького ступеня.

На цей раз, зацікавленим цією справою викладачам представлю науково-методичну роботу «Роль вчителя української мови в здійсненні навчально-виховного процесу в середній школі» професора української мови Івана Миколайчука школи мараморського села Поляни, якому можна буде провести спеціалізацію, і він зможе захистити свою роботу протягом наступного 2012/2013 навчального року.

На вступному залікові два роки тому я, а також професор педагогіки Бухарестського університету, член приймальної залікової комісії, виявляючи певне занепокоєння, щоб у розробці теми автор не «посковзнувся» у площину використання загальників, поверхових оцінок і т.п., почали давати йому різні науково-методичні поради. Він слухав нас, записував собі зауваження, сприймаючи їх мовчки. Зараз, простудіювавши його роботу, я переконався, що вже на заліку авторові була ясна і зрозуміла в усіх її аспектах тема роботи, ним же запропонована, що є вже ознакою достатнього її проникнення.

Іван Миколайчук закінчив вищу освіту в Україні, де психопедагогічній та методичній підготовці майбутніх викладачів надається велика увага. Лекції з шкільної психології, методики викладання читають авторитетні викладачі, які завідують і студентською підпрактикою. Цей психопедагогічний предметний «пакет», як у нас називають всі ці предмети разом узяті, в Україні освоюється на постійних наукових дослідженнях навчально-виховного процесу, дослідженнях, друкованих у спеціалізованих журналах (наприклад, «Українська мова і література в школі» і ін.), у

тематичних монографіях, або представлених у численних кандидатських і докторських дисертаціях. Отож, навчаючись в Україні, Іван Миколайчук не міг не повернутися додому і з певними педагогічними надбаннями, крім, розуміється, галузеволінгвістичних.

Окрім цього, наведені вкінці роботи 49 бібліографічних позицій є свідченням того, що Іван Миколайчук добре зорієнтований у

широкому дослідницькому навчально-виховному «полі», роботами якого він уміло скористався у здійсненні власної роботи. У розробці її теми автор пішов по шляху наукового, переконливого і ефективного (ні як не формального чи загальникового) висвітлення. Заглибитись у саму суть обраної теми йому допоміг цілий ряд визначних українських психопедагогічних авторитетів, з яких на чільному місці знаходиться славнозвісний В. А. Сухомлинський, який такими своїми працями, як «Про виховання...» (1979), «Виховання без покарань» (1976-1977), «Розмова з молодим директором» (1976), «Сто порад учителю» (1988), «Як виховувати справжню людину» (1977), «Серце віддаю дітям» (1977), «Не тільки розумом, але й серцем...» (1986), «повів» нашого автора у саму «серевину» теми. Не безкорисними для Миколайчука були і роботи, в яких положення Сухомлинського оцінюються у світлі їхньої актуальності (В. А. Пугач, «В. А. Сухомлинський у контексті сучасності», 2005), або наукові роботи, в яких трактуються питання на, так би мовити, «денному порядку» сучасних імперативів навчально-виховного процесу, як роботи В.І.Загваздинського «Педагогічна творчість учителя» (1987), І. Синиці «З чого починається педагогічна майстерність» (1972), С. Сісоевої «Основи педагогічної творчості вчителя» (1994) чи Т. І. Рудневої «Основи педагогічного професіоналізму» (1996) або Т. Володька «Педагогічна культура спілкування вчителя у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи» (2005) і багато інших, не менш корисних.

На основі таких наукових праць, у першому розділі із заголовком з виразним

«націленням» на суть справи «Сутність особистості вчителя та його викладацької діяльності», представлено ряд визначальних ознак учительської (по-нашому – професорської) професії, ознак ідеальних, і то – ідеалу абсолютного, як, наприклад: вчитель як індивід, особистість та професіонал; функції вчителя; професійно важливі якості педагога; культура і техніка мови вчителя; модель вчителя-новатора; креативність та артистизм вчителя української мови; роль вчителя та учнів у процесі навчання української мови.

Другий розділ роботи «Роль вчителя української мови у навчанні та вихованні учнів» переконливо доповнює і деталізує способи, якими (так само бажаними в ідеальному вимірі) викладач української мови може покращити ряд аспектів навчального процесу, як: активізація навчальної діяльності учнів; створення ситуації успіху на уроці; робота зі слабко встигаючими учнями; способи подолання неуспішності, виховання пошани й любові до рідної мови і ін.

У третьому розділі, озаглавленому з виразним «націленням» на стан викладання української мови у Румунії

«Методи, принципи та прийоми викладання рідної мови і розвитку мовлення в школах з румунською мовою викладання», представлено кілька суттєвих аспектів викладання української мови, здійснюваного, розуміється, зразковим викладачем (бажано – ідеальними стандартами), як, наприклад: ефективність методів вивчення мови; формування розвитку мовленнєвих умінь і навичок; застосування технічних засобів навчання у професійній діяльності виклада-словесника; система вправ з розвитку образного мовлення учнів; тренувальні вправи під час вивчення української мови.

Згідно із зізнанням автора (див. «Висновки», с.89), його робота – теоретична. Вона, як висловлюються англомовці, – це майже повний есеї, в якому виховно-навчальні аспекти шкільництва «націлені» дуже високо, сягаючи ідеального «щабля». Це – наукова робота на дану тему, в якій теоретичний і практично-прикладний аспекти органічно взаємопов'язані. Це – синтезована робота про роль зразкового викладача у бездоганному, ідеальному викладанні української мови. Вона вповні заслуговує на те, щоб стати відомою всім викладачам української мови у Румунії (які вже поздавали екзамени і поодержували професійні ступені і які ще не мають цих ступенів), бо, як нам усім відомо, у нас і досі немає жодного посібника з методики викладання цього предмета, а на пе-

(Закінчення на 13 стор.)

Науковий координатор,
д-р філології Іван РЕБОШАПКА,
Почесний професор
Бухарестського університету

«СИЛЬВЕСТР ЯРИЧЕВСЬКИЙ. ТВОРИ»

(Чернівці, Букрек, 2009 р., 304 с.)

Поет, прозаїк, драматург, публіцист, педагог, громадський діяч... А книга під титульним нашого представлення заголовком вийшла, як перше в Україні видання, на користь любителів слова різножанрового письменника, який «не називав себе професійним письменником, хоча літературна творчість супроводжувала його від студентства і до останніх років життя», – пишуть у передмові до книги під назвою «Віднайдені факсимілі: думки про світ крізь призму краси» упорядники Оксана Івасюк та Валентина Бузинська.

Щиро дякую вельмишановному унів. проф. д-ру Чернівецького університету ім. Юрія Федьковича Володимиру Антофійчуку за вельми цінну подаровану книгу.

Тут і далі будуть послання, що стосуються долі і творчості письменника на основі передмови упорядників. Як, наприклад: «Життєвим кредо Сильвестра Яричевського сміливо можна вважати гасло його улюбленого Й. В. Гете: «Більше світла!».

Франко, Чайковський, Пушкін, Тургенєв, Золя, Бодлер, Гауптман – низка інших великих імен, як пишуть упорядники, наведених на сторінки записника, що його «тримав» С. Яричевський.

Поет «Vers sakrum» («Священної весни»), «нових тенденцій у літературі», Яричевський, як пише наша Магдалина Ласло-Куцюк у двотомнику «Сильвестр Яричевський. Твори» у вступній статті (Видавництво «Критеріон», Бухарест, 1977-1978 рр., редактор Микола Корсюк) підносить «нацент» заклик до «радості, надії і душевної чистоти», на протигагу модним тоді настроям розчарування, безвиході, холодного препарування почуттів».

Цікаво написала про долю (перший вірш поета був «Доля») письменника

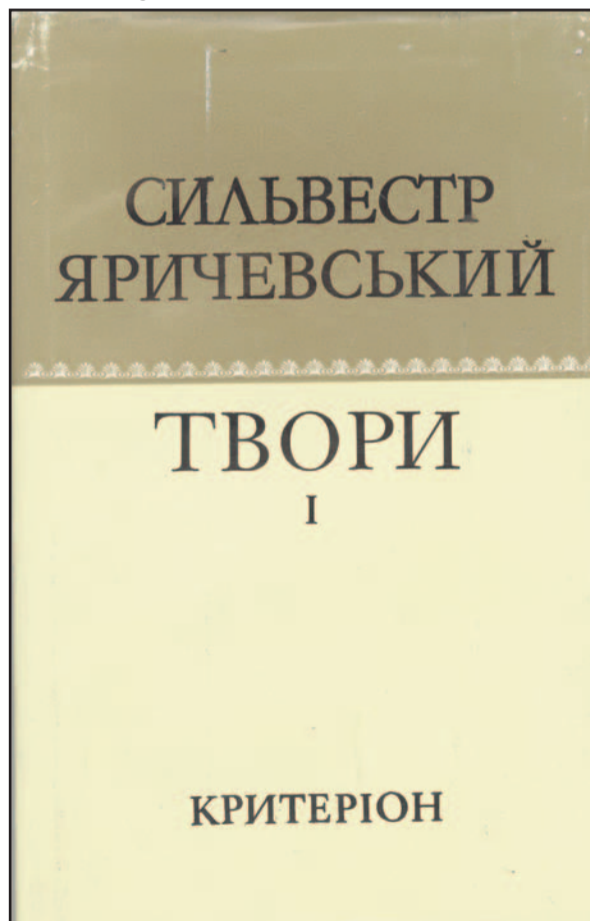
саме дослідниця Магдалина Ласло-Куцюк: «В біографії письменника ми використали, між іншим, і матеріали, зібрані покійною Софією Сильвестрівною Яричевською, типовою для демократичної інтелігенції його доби, людей, які, за висловом Франка, ціною великих зусиль «видряпались на висоту, де видко світло, де пахне воля, де ясніють вселюдські ідеали».

Народився Яричевський у м. Рогатині на Галичині 16 січня 1871 р., помер 1918 р.

Та як починав С. Яричевський свої твори? Вже будучи у третьому класі, «він долучив до домашньої роботи вірш і показав його учителеві української мови Нечую Вербицькому. Учитель вельми похвалив його, і це заохотило його до дальшої творчості» (М.Л.-К.).

Не будемо «розводитись», та скажемо, що та ж сама доля Яричевського не була ні тут, ні там з ним благою. Навпаки. Ні у Відні, ні десь-там. І так, у 1908 р. він одружується з учителькою Стефанією Петрівською та переїжджає з Кіцманщини до (нашого) Серету, бо саме звідси й була його молода дружина. А тут стала посада у Серетській німецькій гімназії, тут же, за його дбаннями, відкрито класи українською мовою, а в 1911 р. Серетську українську бурсу, директором якої стає.

Гарно, тепло написав про письменника відомий літературознавець Михайло Івасюк: «У Сереті керував міським хором, до репертуару якого входили українські народні пісні. (...) У

своїх спогадах вчитель-пенсіонер І. Абрам'юк, колишній учень Серетської гімназії, що перебував у бурсі, розповідає зворушливу історію про парубка Дмитра Фрасинюка із сусіднього села Негостини, який приносив до бурси молоко. Дові-

давшись про те, що він неписьменний, С. Яричевський садовив його щоранку за парту і вчив читати й писати. Спогади Івана Абрам'юка опубліковані 1958 р. в газеті «Новий вік» у Бухаресті до 40-річчя від дня смерті письменника.

Померши несподівано 30 березня 1918 р., він був похований в м. Сереті (Румунія). (...) Доньки письменника Ярослава і Софія були тісно зв'язані з культурним життям Буковини як учасниці народного театру».

Опісля, довідуємось, Софія викладала українську й російську мови в румунських школах, а Ярослава була співачкою в Клузькому театрі опери та балету. Богдан був директором Українських педагогічних ліцеїв в м. Сучаві та Сіреті.

М. Івасюк: «В період перебування в Сереті він пише чимало сторінок, присвячених геніальному Кобзареві. Так, у чернівецькій газеті «Народний голос» друкує 1911 р. дві статті: «1861-1911 на Україні» і «Поклін столиці Буковини безсмертному Кобзареві». У 1914 р. з нагоди 100-річчя від дня народження Т. Шевченка Яричевський виступає з доповіддю перед населенням міста Серета, яку того ж року видав німецькою мовою окремою книжечкою під назвою «Поет протесту і любові». Ця праця була внеском у справу популяризації творчості Т. Шевченка серед інших народів».

Оксана Івасюк та Валентина Бузинська щодо величі С. Яричевського однозначні: «Ми переконані, що твори Сильвестра Яричевського є не лише літературним свідченням епохи, але й, за своєю поетикою, (...) мають загальночасову та загальнолюдську цінність».

Іван КОВАЧ

До 100-річчя від дня народження Андрія Малишка

«Я візьму той рушник, простелю, наче долю...» (Сценарій)

(Продовження з попереднього числа)

«Любов до рідної матері, - писав поет Д. Павличко, - давала поетові ніжність і благородство, пронизувала його свідомість променем доброти».

Матері, Івзі Остапівні, а також усім українським жінкам-матерям присвячено чудову поезію «Мати моя полотно наткала», яку було зіткано великим майстром у годину великого натхнення, коли кожна клітина, все ество поета поривалося славити життя і його вічні джерела.

Учень 9:

Мати моя полотно наткала,
Прийшла, всі доріжки позастеляла
Та позамітала, немов на свята,
Та молока налила в горнята,
Квасу на борщик в зелений горщик,
Сонця наткала до тихих зморщок.
Підвела Дніпро під вікно зелене,
Сіла, всміхнулась, зорить на мене,
Вся перетруджена, сухенька,
як гроночка.

- Мама, матусю, я ж ваша сторіночка.
Може, вам пити, може, вам їсти?
Мамо, матусю, я ж ваше вістря.
Може, хто серце вам перев'ялив?
Може, здоров'ячка збив чи влавив?
Ні, не скаржиться, посміхається,
Голову змити мені збирається.
Все поробила, збулась мороки
Встала. Пішла десь за вічні строки.

Учень 8:

Все життя дивляться нам у слід матері,
навіть коли їх не стає. Стоять і дивляться.

І бажають нам добра і щастя.
Сподіваються від своїх дітей найвищих
духовних злетів, бо й в останню хвилину
думають про них.

(Звучить «Пісня про матір» Б.Олійника).

Учень 2:

У 1932р. Малишко закінчує інститут.
Деякий час вчителює в Овручі, потім рік
служить в армії, а потім цілком переходить
на журналістську роботу, працює в газеті
«Консомолець України» і журналі
«Молодий більшовик». Перші вірші

молодого поета з'явилися в пресі 1930 р., а 1935 р. було надруковано маленьку збірку трьох авторів під назвою «Дружба», в якій вміщено невеличку збірку поезій А. Малишка.

Учень 3:

Довоєнний період творчості А.Малишка досить плідний щодо кількості написаних творів і виданих збірок: «Батьківщина» (1936), «Лірика», «3 книги життя» (1938), «Народження синів» (1939), «Листи червоноармійця Опанаса Байди», «Березень», «Зореві дні», «Жайворонки» (1940). Проте з погляду художньо — естетичного вартісними лишилися твори інтимної і пейзажної лірики, оскільки тематично ці збірки становлять частку основного масиву української поезії тих років.

Учень 4:

Під час війни А.Малишко служить військовим кореспондентом у газетах «Красная Армия», «За Радянську Україну», «За честь Батьківщини», часто друкує свої статті, нариси, репортажі, вірші. У них звучить щирий біль за сплюндровану рідну землю і віра в перемогу над ворогом. Поет тяжко переживає трагедію народу, трагедію власного життя.

Твори періоду війни склали сім збірок: «До бою вставайте!» (1941), «Україно моя!», «Понад пожари» (1942), «Слово о полку», «Ярославна» (1946).

Учень 5:

Післявоєнна творчість А.Малишка (1949-1959) кількісно досить об'ємна. Проте художня цінність її далеко не однозначна. Посилюється переслідування письменників, зростає ідеологічний тиск. Через це Малишко «мовчав» майже десятиліття (до 1956р.), писав про воєнних друзів, живих і загиблих, писав про обов'язок живих перед мертвими. Ці вірші не друкуватимуть, їх прочитають лише у збірці «Що записано мною» (1956), «Серце моєї матері» (1959).

Збірка «Полудень віку» (1960) започаткувала десятиліття плідної натхненної праці поета. Одна за одною виходять книжки «Прозорість» (1962), «Дорога під яворами» (1964), «Рута» (1966), «Синій літопис» (1968), «Серпень душі моєї» (1970).

Учень 6:

Помер А.Малишко 17 лютого 1970 р. Похований на Байковому цвинтарі. Гідним пам'ятником поету стало посмертне видання його творів у десяти томах, здійснене протягом 1972 - 1974 рр. У його спадщині не тільки поетичні твори, а й художні переклади, публіцистика, літературно-критичні статті, оперні лібретто. І звичайно ж, прекрасні пісні, що

стали одкровенням для цілих поколінь українців. Житєвий і творчий шлях А.Малишка проліг крутозламами неспокоїного, дуже неспокоїного й суперечливого часу. Тож, природно, історична доба вплинула на його долю. А він, в свою чергу, лишив по цій добі багатий лірично-пісенний спадок.

Учень 7:

Поезію А. Малишка живили народно-пісенні джерела. Тому художнє мислення поета увібрало в себе надприродне світосприйняття, лад почуттів, уявлень, асоціацій. Це робить Малишкові пісні близькими і зрозумілими. До кожного українського серця поет простелив вишиваний рушник, на якому вмістив усе те, що безкінечно дороге нам: росянисту доріжку, зелені луги, солов'їні гаї, матенринську ласкаву усмішку, материнські очі.

Учень 8:

І в поезії, і в житті Малишка була одна нерушна підвалина, міцний і невідкладний жодним землересурсам ґрунт — рідна земля. Він ходив її нивами, дорогами, лісами й луками, вслухався в солов'їний спів, і в закличне журавлине курликання, в гомін дібров і притишений шум золотокоших полів. Для нього було щастям знайти чисте джерело, щоб «води напитись з глибини землі». Спрагло вдивлявся він у «синю далину неба», в «білі полотнища снігів», у трепетні барви райдуги, у все, що розкривали перед ним, шукачем земної краси, сповнені чарівності незрівнянні картини його Вітчизни.

Учень 9:

Ти мене з дитинства підіймала,
Хліб дала і пісню солов'я,
Відвела доріг мені чимало,
Земле, зореносице моя!

Учень 10:

Малишко шукав свій ідеал не лише в літературній праці, але й в особистому житті. Своїм чутливим серцем він прагнув і родинного щасття, і домашніх радощів у тихій гавані, мав надію знайти там розраду й пораду, джерело сили й натхнення.

Останні п'ятнадцять років Андрій Самійлович прожив у шлюбі з відомою поетесою Любов'ю Забаштою. Він їй присвячує не одну поезію зі свого доробку.

(Закінчення на 9 стор.)

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА НАУКОВО-
ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА
ВІДДІЛ НАУКОВО-
КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ТА
МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ

До 100-річчя від дня народження Андрія Малишка

«Я візьму той рушник, простелю, наче долю...»

(сценарій)

(Закінчення. Початок на 8 стор.)

Учень 1:

У розливі дзінкої просині,
В безгомінні ясных світань
Стану я тобі кленом росяним,
А вже ти, як ромашка, встань:
Щоб у мене зоря влюбилася,
А у тебе за брата грім,
Щоб тобі вся земля світилася
Так, як ти у житті моім.
В сніговії, морозом витими,
Ухолодну і сиву рань
Я тебе всю закрию вітами,
А вже ти, як ромашка, встань!
Щоб дзвеніла дорога пташкою
І дівчата шептали в сні:
- Бачиш, клен подружив з ромашкою,
Значить, добрий прийти весні!

Учень 2:

А. Малишко — поет, поет великого ліричного обдаровання, виразик найтонших порухів і людських почуттів і переживань. Зв'язок його лірики з фольклором, естетичними й моральними критеріями свого народу, його уявленнями про красу і добро обумовив її глибоку народність, простоту, бентежність, національний колорит.

“Народження людини, - говорив Малишко, - пов'язане з піснею. Перше кохання дівчини і юнака, щастя любові і розлука гірка — в пісні, думи батька й матері, що виглядають синів з походу, з далеких доріг війни, - в пісні. Вона народжується від найменшого поруху людської мислі і пристрасті, народжується, як зелений лист у саду чи промінь сонця, що зігриває землю, потім виростає, шириться, набирає барв і супроводжує людину все життя”.

Малишкова любов до пісні була постійною. Він сам увесь ніби з пісні зітканий. Недарма ж казав оці слова:

Учень 3:

А я, мов хлопчик, сню і мрію,
Усе шукаю день при дні
Ту пісню — матір і надію,
І рідну посестру мені.

Учень 4:

Український рушник... Оздоблений квітами, зірками, птахами... Скільки він промовляє серцю кожного з нас. Від сивої давнини і до наших днів, в радості і в горі рушники — невід'ємна частина побуту українців. Його порівнюють з піснею, вишитою нитками на полотні. Без рушника. Як і без пісні, не обходиться народження, одруження, поховання людини. Простий скромно оздоблений рушник висів у кожній хаті. Ним покривали хліб на столі, його стелили на поле, скошене чи покрите

озимою, ним перев'язували старостів на заручинах. На вишитий весільний рушник ставали молоді під час вінчання... Наш український рушник пройшов крізь віки і нині символізує чистоту почуттів, глибину безмежної любові до своїх дітей, до всіх, хто не черствіє душею, він щедро простелений близьким і далеким друзям, гостям.

А. Малишко добре знав українські народні звичаї, тому його “Пісня про рушник” пережила самого автора і залишається улюбленою піснею українців, які її любовно називають “Рідна мати моя...”

(Звучить “Пісня про рушник”).

Учень 5:

Особливо полюбились нашим людям “Пісня про рушник”, де образ матері набув узагальненого значення.

Поетичні образи рушника (життєва доля людини) і росянистої доріжки (молоді літа) поряд з фольклорними висловлюваннями (“ночей недоспала”, “на щастя на долю дала”, “вірна любов”, “на зорі проводжала”) прикрашають пісню, надають їй національного звучання.

У центрі твору — ніжний дорогий образ дбайливої матері, її “незрадлива материнська усмішка”, “засмучені очі хороші, блакитні...”. Розлучаючись із сином, вона благословляє його, даючи “в дорогу далеку”, за народним звичаєм, вишитий нею рушник — уособлення материнського благословення, любові до рідного краю, мрій про майбутнє: “Пісня про рушник” написана у 1959 році до кінофільму “Літа молоді”. Створена ця пісня на народній основі. З народної творчості взято і сам рушник вишиваний. Музику до цього вірша написав композитор Платон Іларіонович Майборода.

Учень 6:

«Пісня про рушник» сприймається як

зворушливий монолог сина, який знаходить найніжніші слова, щоб висловити свою любов і повагу до найріднішої людини. А. Малишко вірив у те, що в важкі роки Великої Вітчизняної війни він вижив після важкого поранення тільки завдяки вишитому рушникові, з яким мати провела його на фронт. Ця пісня перекладена 35 мовами світу. Це ще раз підтверджує популярність пісні в багатьох країнах світу.

Учень 7:

Хай на ньому цвіте росяниста доріжка,
І зелені луки, солов'їні гаї...

Приймаючи рушник, син зберігає його як найкоштовніший скарб, як найсвітліший спомин про своє дитинство і дорогі враження від “солов'їних гаїв”, “щобетання дібров”, “материнської любові”. Ці деталі щирого монолога сина викликають в душі почуття любові і вдячності рідній матері й Вітчизні, вчать нас відчувати прекрасне в природі і людині.

Учень 8:

Майже чотири десятиліття Малишко сипав зі свого поетичного неба на землю розмаїті зірки - поезії, викликаючи захоплення у своїх шанувальників. Він був великим поетом, поетом плоть від плоті свого народу, своєї епохи. Одні зникають з життя тому, що їх руйнують хвороби, другі ж згорають, як бійці в атаках, падають спалені на тяжких безнастанних вогнях своєї праці й творчості. Таким був і залишається Андрій Малишко, один з найяскравіших наших національних поетів. Він згорів дочасно, полишивши нам золоті розписи своїх поезій, нев'янучу красу своїх пісень.

Учень 9:

Минають роки. Пролітають весни й осені. Та Малишко залишається для нас співцем життя молодості та любові.

Про золоту лип, і кленів, і каштанів
Крокує всемогутній листопад...
О, як ти нам усім серця поранив,
Коли осиротив зимовий сад.
Ти залишив нам осені суцвіття
І схилену понад садами вись.
Ти вічний у своєму ріднім світі,
Бо завжди у тобі той всесвіт весь.
Душі самотньо так, і серцю сумно,
Та вірш твій знову зводить нас в політ,
До високостей часу, де стодумно
Й високочоло всім нам жити слід.
Вже з київських каштанів листя впало,
І клен у Мінську золотом заяснів.
...Нехай дзвенять бандури та цимбали,
Бо сущий ти у сонці наших днів.

В ПОШУКАХ ІДЕНТИЧНОСТІ

(Продовження. Поч. в попередньому номері)

Пам'ятаю з дитинства, як моя сестра «ворожила» напередодні святого Андрія:

*Андрію, Андрію,
Колонні посію.
Колонні намочу,
Віддатиси хочу...*

Постарайтесь не забути наші звичаї, повір'я, весільні чи родильні обряди, які колись різнилися від села до села.

Або чому ж би не організувати музей народного мистецтва та побуту? А можна навіть організувати своїми силами в кожному селі, де б наші примарі допомогли і забезпечили приміщенням. Кілька років тому була бесіда з колишнім головою купити найстарішу хату в Ізворах і там організувати музей для гуцулів. Так і залишилося в стані проекту, бо не було кому довести його до кінця. Діючим був такий музей в Палтіні, а до того бувший директор школи Дмитро Хар'юк перший організував етнографічний музей при школі, пізніше деякі його експонати виставлялись в Сучавському музеї. В сімдесятих роках минулого століття біля Сучавської фортеці почалась організація музею під відкритим небом, і він став уже діючим тепер. І називається Етнографічним музеєм Буковини, де виставлені наші експонати, без замітки, що вони українські... Прикро!

Народна творчість досить багата, але ми збираємо лише пісні, колядки, щедрівки. Таким чином, один і той же твір у різних областях міг мати деякі відмінності. Якщо літературний твір створює якась одна людина, або декілька людей, то народна пісня чи приказка з'являється у результаті спілкування багатьох людей, і вже неможливо встановити, хто її вигадав першим. Багато народу бере участь у її створенні, саме тому твори, що з'явилися і довгий час не були записані на папері, мають назву народних творів. Інша назва усної народної творчості - фольклор. Це слово у перекладі з англійської мови означає «народна мудрість». Так воно і є. Тут можна віднайти і радість, і сум, патріотизм, засудження зради, а головне – народну мудрість. Більшість із народної творчості мають художню цінність. Можна зустріти цілу когорту художніх засобів. Так в одній із пісень села Шербівців народний чи народні творці створили надзвичайну картину художньої майстерності, де парубок запитує дівчину:

*Шо сходить без насіння,
Шо росте без коріння,
Шо грає, голос має,
Шо плаче, сліз немає.
На що дівчина йому відповідає:
Сонце сходить без насіння,
Камінь росте без коріння.
Скрипка грає, голос має,
Серце плаче, сліз немає.*

Тут присутні і загадка, і метафора, і уособлення, і порівняння. Це справжній

народний скарб, і тому кримінально залишати, щоб він пропадав. А може залишити, щоб засвоїли інші, румуни, наприклад? Воно так і є.

Бо у нас по місцевих каналах «гуцулку» вже по-румунськи співають, тільки не ми. Знаємо, що фольклор не являється об'єктом авторського права. Але ми повинні захистити свою культурну спадщину від всяких зазіхань. Точно не знаю як, нехай скажуть своє слово з цього приводу фахівці. До того ж у нас є представник в міністерстві культури, який міг би допомогти, бо не думаю, що там немає добре підготовлених юристів. І на основі існуючих

Я – українець, повірте!

законів міністерство культури могло би застережити місцевих представників культури в зв'язку з цим зловживанням фольклору.

Таким чином нам забрали одну із багатих та провідних традицій Буковини – писанкарство. Старші люди за віком прекрасно знають, що у румунів не було зовсім традицій писанкарства. Уже після революції воно розбухнуло, копіюючи у наших митців. Або просто запрошували на різні виставки чи фестивалі, навіть за границю, та презентуючи як «своє», тобто буковинське. А там ніде не зазначено, що це українська традиція писанкарства, а втрачаємо ми, бо забули про них. В 2004 році, перед Великоднем, дві наші писанкарки із Бродини завітали до Музею Писанки із Коломиї, де вони подарували музею наші українські писанки з Буковини. Чому ж нам не організувати свої свята, виставки чи фестивалі? Або на виставках, на рівні регіону, не зазначити, що то українські, гуцульські писанки?!

Брак культури, незнання своєї історії це також є однією із причин відсутності національної свідомості українців на Буковині. Деякі із наших співвітчизників майже нічого не знають про Україну. Деякі сприймають як частиною колишнього Радянського Союзу.

Виникає запитання: хто ж повинен дбати про це? Хто ж повинен виконувати просвітницьку роль в наших селах? Відповідь одна: цю роботу повинна

виконувати організація, яка в 1990-их роках взяла на себе цю відповідальну роль – СУР, яка, на основі свого статуту і закону про вибори, одержує матеріальну підтримку з боку держави. Ось що передбачає стаття 3 із статуту Союзу українців Румунії: «Основне завдання Союзу українців Румунії – це захист прав осіб, що належать до української меншини, збереження, прояв та утвердження їх етнічної, мовної, культурної та релігійної ідентичності, відродження та формування національної свідомості». Добре сказано. Але, фактично, на Буковині зовсім не так. Чесно кажучи, по віддалених селах не знаю чи чув хтось про СУР, може крім Негостини, чи Серету, може ще й Ульми.

Працювати на громадські засади не може будь-хто, а до того ще й не так легко. Цього не навчишся в ніяких школах, чи університетах. Треба любити українську справу, мати організаторський хист, бути чесним перед людьми, поважати їх, необхідно набратись терпінням, а також заснувати організації, але не фіктивні, а дійсні, на чолі яких були б місцеві лідери, яких шанують і слухаються в громаді. Не забувати про вчителів, викладачів, які б допомагали в організаторській і просвітницькій праці. Так, інтелектуали повинні бути в перших рядах, і любити цю справу, і на них потрібно опиратись. До того необхідно, щоб організовані СУР дійства були привабливими, щоб не шукати українців, а щоб вони самі приходили та й тулились. Це ж повинна робити наша еліта! Де ж вона? Є! Лише треба позбутися нашої нерозторопаності, інертності та розбудити її. Треба їх віднайти. Де? Побувати між людьми, в наших селах, і там їх знайдемо!

Кілька років тому я особисто звернувся був до колишнього депутата Степана Ткачука, перед переписом населення 2002 року, щоб СУР організував свій власний перепис населення. Для себе, для нас! Щоб знайти хороших людей, матеріально стимулюючи їх, щоб ті пішли від хати до хати, і пояснили людям, що тепер демократія, і що можуть вільно декларуватись тими, кими були їхні предки... Але колишній голова відмахнувся від цієї ідеї, як від настирливої мухи, і нібито жартома сказав: «Нас і так багато!». Невже??!

Держава виділяє субсидії на наші потреби, маючи на увазі численність наших українців. Мені страшно зацікавитись в Інтернеті скільки людей на Буковині після останнього перепису записались українцями! Бо є українські села, де більшість із них декларуються румунами, коли в той же час в школі викладається українська мова. Парадокс?! Ні, це гірка реальність.

Там, де наші співвітчизники не декларувались українцями, з двох одне: або там відсутня організація, або вона не діюча. Це дві головні причини. До того ж, взагалі, перепис населення роблять педкадри-румуні – не українці...

(Далі буде)

В. ДОЛІСЬКИЙ

ДАВНІЙ ЗАБУТИЙ ОБЕЛІСК

(Продовження. Поч. в попередньому номері)

У першій розділі про гуцулів пишеться, згідно з хронікою, із Джемені, що «мешканці цього села є переважно рутенської національності, а інша частина – румуни» («locuitorii acestui sat sunt în majoritate de naționalitate ruteană și cealaltă parte, români»). В Острі, як мешканці, знаходяться румуни і рутенці східноправославного віроісповідання. Ще написано, що вони (гуцули – м.з.) називаються руськими людьми («Ei înșiși își zic ruski liudi (oameni ruși)», стор. 178. Підкреслив ці слова, бо ще буде потрібно й пізніше мати це на увазі.

Відносно місцевості Фрасін (Фрасин) хроніка із Букшої уточнює, що за походженням мешканці цієї місцевості – рутенці: «Locuitorii ortodocsi din Frasin sunt după originea lor de naționalitate ruteană, pentru această părere vorbesc numele lor de familie, ca: Druleac, Caraciuc, Mironiuc, Volanschî, Cozmatchi, Iasinovschî s.a. Puținele familii cu nume românesc sunt venite la Frasin din alte sate», стор. 188.

Щодо того, як ім'я характеризує походження людей із цих околиць, характерний і пасаж із монографії на сторінках 189 і 190. Там автор має на увазі перепис населення 1774 року у цих околицях. Він має на увазі, що закінчення імен показують, звідки вони походять, як, наприклад, слово «унгуряну» із Трансільванії, але і антропонімо, як Николай-рус, Андрей-рус, Симіон-рус, Василь-рус, Павло-рус і інші, де слово рус («rus») є окличним, що вселяє думку про слов'янське походження тих, що мають такі імена, але ні в якому разі не російського походження, скоріше «гуцульського». А саме у цій справі він помиляється тоді, коли згадує і такі імена, як: Симіон Русул, Грігоре Русул, Танасіє Русул, Васіле Русул, Некіта Русканул, Тоадер Русканул та інші, – відносно цих імен він згадує те, що існує сприйнятливості, щоб цими іменами називалися люди, котрі говорили слов'янською мовою («... nime care sunt susceptibile de a fi purtate de o populație care vorbea un idiom de origine slavă»), стор. 190.

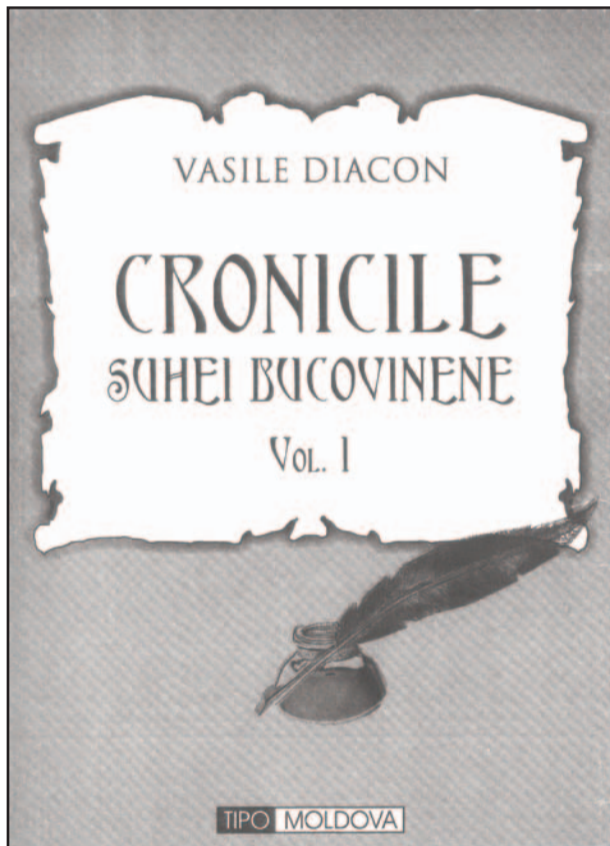
Теж відносно цих імен він вселяє особисту думку, і пише так: «Потрібно підкреслити те, що наше припущення треба сприймати з великою стриманістю, бо зареєстровані імена у випадку цих людей не ведуть до гуцульських діалектів, а ім'я Рус є розповсюджене в Ардялі, отож, могла б бути бесіда про арделянських біженців», стор. 190, (моє підкреслення).

Саме над цим його помилянням треба нам застановитись і обговорити справу докладніше. Хоч автор Васіле Діакон як філолог повинен би знати, що у румунській мові закінчення «у» або «ул» показує етнічне походження осіб, як,

наприклад, вже відомі нам прізвища: Няму, Турку, Греку, Русу, Татару, Унгуряну, Сербу та багато інших. Те саме можна сказати і у випадку «Сербул, Грекул, Нямул, Русул і т.д.

Відомо, що у Ардялі є короткі прізвища, як: Поп, Нан, Бок, Рус, Ман, Буд, Біг, Ону та інші, і ці імена не можуть бути джерелом імен, як Русу, Рускан, які дуже розповсюджені, головно у селі Доротея, але і у Плотониці (Плутоница). Якби було так, як це думає автор відносно імен Рус-Русу, Рускан, то повинні б існувати і такі прізвища, як Ман-Ману/л/, Бок-Боку(л), Біг-Бігу/л/, Поп-Попу/л/, Буд-Буду/л/ і інші, а таких прізвищ не існує у цілій Ардялі.

У зв'язку з цією справою сам автор пише: «Треба затримати те, що гуцули були названими руськими («ruși») австрійським натуралістом Бальтасом Гакетом у знанім звіті про подорож,

здійснену у 1788-89 рр. у горах Буковини, а в однім повідомленні з 1840 р., в якому уточнював розташування гуцулів у гірських околицях, й казав, що їм казалось «руснаки», а в однім документі з 2 вересня 1621 р. Галичина була названа «Руська Держава» (Țară Rusească), стор. 190. І трохи пізніше В. Діакон пише, що «мешканці зони називають гуцулів із Джемені і Остри руськими («ruși»), або руснаками («rusnaci»), а такі вони заявляють, що говорять по-руськи («vorbesc rusește»). Так само на слідуючій сторінці, 191-й, автор пише: «Відносно виразу руснак («rusnac») треба уточнити, що його вживав і професор історії Чернівецького університету Раймунд Фрідріх Кайндл, котрий у дослідженні «Die ethnographische Zusammensetzung der Bevölkerung der Bukovina» уточнював, що рутенці передше називалися «руснаками». І щоб справа походження прізвищ була вияснена цілковито, я наведу і те, написане тим самим автором (стор.

191): «Відповідно з метриковими респ-трами із записаних парохій, прізвища, які могли б бути гуцульськими (моє підкреслення), взявши до уваги тільки закінчення «чук», «юк», «ук», засвідчені почавши з 1820 р., є і навіть багато таких імен, наприклад, у Острі: Александрюк, Калинчук, Корлечук, Ковальчук, Михайлюк, Настюк, Рубанюк (пізніше їх називали Робанюк – (моя замітка) та інші. У Доротеї та Плотониці: Корлечук, Іванчук, і тут пише так: «...до котрих могли би додати із непохитною осторожністю, знаючи, що антропонім Рус був розповсюджений у Ардялі (знову! – моя замітка) прізвища Рус і Рускан («...la care am putea adauga, cu rezervele de rigoare, știind ca antroponimul Rus era raspândit în Ardeal»), стор. 191. У Негрілясі: Іворчук, Піцук, Шинкарюк, Танасійчук та інші. У Стулпіканах: Котларчук, Поліщук, Славінчук, Мельничук та інші. У Фрасіні: Каранчук, Данілюк, Дрелчук, Піміщук, Робчук, Сенюк, Соколюк, Міронюк та інші, у Джемені: Боганюк, Боднарюк, Каленчук, Ковалюк, Дронюк, Дячук, Хім'юк, Облезнюк, Григорчук, Романюк, Сав'юк, Соколюк, Ткачук, Скрипарюк, Рубанюк та ще багато інших. А щодо імен, якими були хрещені діти, то згадує, між іншими, такі: Калина, Іван, Ілля, Дмитро, Григор, Марта, Петро, Семен і т.д.

Це все перечить, без сумніву, заявленню В. Діакона, що вони, або частина цих людей (походять із Ардялу. А щодо згаданих вище імен («onomastica huțulă») все він подає уточнювання, нібито на протязі часу існувало примусове слав'янізування румунських імен властями із посередництвом священників, почавши від 1787 р., як наслідок приєднання Буковини до Галичини. «Доказує» це тим, нібито румунські прізвища одержували слав'янські закінчення «іч», «скі», «юк» та «як», а це могло б відбуватися на протязі цілих 60 років (тут він згадує, як джерело, це заявлення «Mircea Grigoriuță – «Din istoria colonizării Bucovinei» Editura Didactică și Pedagogică», R.A. București, 1996, і наводить деякі, так би мовити, приклади, почавши з 1801 р.: священники А. Нікітовіч, Е. Андрієвіч, Д. Білієвіч, І. Кобіланські, К. Тушінські та інші. «Винуватцем» всього цього мав би бути єпископ Буковини Данііл Влаховіч (1789-1822) – рахують його сербського походження. Закидують йому, що «...сприяв заповненню спархії ритуальними слов'янськими («împunarea eparhiei cu cărți rituale slavone») книжками, діаконами та навіть священниками галицького і російського походження, полегшуючи таким чином проникнування і поширення рутенської мови на Буковині» (стор. 193)

(Продовження на 13 стор.)

В МІСТІ ТІМІШОАРІ: ХХІІІ-й ВИПУСК «ФЕСТИВАЛЮ СЕРДЕЦЬ»

Кожного року в липні місяці в м. Тімішоарі відбувається Міжнародний фольклорний захід під назвою «Фестиваль сердець». Дружня подія, на яку були запрошені художньо-артистичні колективи, охопила цінні репертуари. На її завершенні кожний колектив отримав трофей.

Організатори фестивалю – Тіміський культурний центр і мерія міста Тімішоара, відповідно з умовами регламенту для міжнародних фестивалів. В своїх промовах виступаючи гарно привітали гостей, відбувся парад пісні і строїв в центрі міста – від Митрополітанського собору і до покладання вінків квітів біля монументу Розп'яття. Під відкритим небом в Літньому театрі, що в Парку роз пройшов надзвичайний концерт.

Взяли участь колективи з різних країн: Болгарії, Ірландії, Індонезії, Мексики, Сербії, Угорщини, України, Тунісу, Туреччини і Румунії. Все було добре забезпечене.

Для кожної групи був гід (перекладач), і тут треба згадати учасники з України мали велике щастя мати гіда в особі нашого щирого українця, інженера та юриста, надзвичайну людину п. Степана Бучуту.

Цього року Україну представив художньо-артистичний колектив міста Львів «Горгани», керівник – директор Ц.Д.Т. «Веселка» п. Ольга В. Козут і перший заступник п. Ольга В. Павлюк.

З боку Міністерства культури і національної спадщини була запрошена п. радник Я. Колотило.

З 2 по 4 липня відбувся перший концерт у м. Геркулане Караш-северінського повіту, в містечку з чистим повітрям там, де гори зустрічаються з озерами, в бальнеологічному курорті був присутній і колектив «Горгани» з України. Директор фестивалю того містечка оцінив українців як улюблений колектив а люди відплатили їм безперервними оплесками. Між виступами на сцені в м. Тімішоарі колектив з України у вільний час відвідав Українську хату, культурний український дім з Тімішоари. Тут була перша важлива зустріч з українцями. П. Юрій Глеба, голова філії СУР в Тімішоарі, його перший заступник Іван Марочко, гідом учасників з України була п. Ліліана

Цімбота, технічний секретар Тіміської філії СУР. Щиро, традиційно гостей привітали в Будинку українців з хлібом і сіллю та квітами – червоними трояндами, котрі запалили їх серця.

Після відвідання будинку відбувся гарний момент за столом, коли з боку філії п. Ю. Глеба, а з боку Міністерства

до наших українців, розказали про культурну діяльність українців. Зустріч була приємна, були дискусії, обмін думками, не бракувало шампанського, потім співали, танцювали. У вільний час була й поїздка у село Сока – 40 км від Тімішоари. Пан Ю. Глеба залагодив цей виїзд, щоб понести красоту української пісні і танцю там, де проживають українці.

Відбулось усе приємно для всіх завдяки отця пароха Василя Арделяна і мера села Корнела Томи. П. отець завжди уміє гарно все організувати, єднати свою громаду до купи і уміє він віддавати гостям честь і пошану. Кожна людина святить своє місце. Артисти з України витерпіли навіть і жару і подарували людям пісню, танець, український фольклор. Цей концерт збудив прекрасні почуття в серцях людей, велику радість, і люди місця довго споминатимуть цей концерт, своїх гостей.

Дбайливі жінки-українки пригощали гостей смачними стравами, співали разом із ними, здоровлячи одні одних і попрощалися до другої зустрічі.

В інтерв'ю для радіопередачі українською мовою в Тімішоарі п. Ольга В. Козут сказала кілька слів про художній колектив зі Львова «Горгани» репортеру п. Симоні Лібер та про їхнє враження про фестиваль.

Заснований 2004 р., він пропагує фольклор Карпатського регіону, зберігає пісні і танці від бабки і дідики, має бойківську, лемківську і гуцульську програму. Виступав у багатьох країнах, тепер вперше в Румунії, і тут були дуже задоволені, щасливі і відчувались гарно. Стараються передавати успішно українську пісню і танець в супроводі інструментальної музики: сопілки, бубна, цимбала, акордеона і скрипки.

Все – для молодого покоління. Члени колективу – гарні дівчата і хлопці, гарного вигляду, з гарними рисами обличчя, завжди веселі, – мають можливість бачити світ.

Висновок такий: поважний колектив, керований здібними, талановитими фахівцями, які п. Ольга В. Козут, п. Ольга В. Павлюк, п. проф. Степан Будз, талановитий скрипач. Тому й концерти на висоті. Всі учасники фестивалю були обдаровані з боку організаторів гарними подарунками, різними сувенірами й нагороджені дипломами.

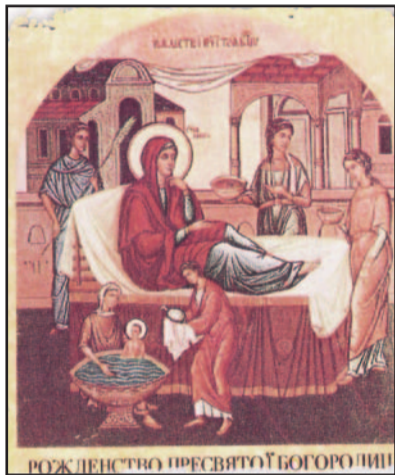
Культури п. Ярослава Колотило, як завжди, відкрито і щиро передали любов

Душевна пожива в душевній радості

РОЖДЕНСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

Кожного року 21 вересня (за старим стилем) в нашому селі Верхня Рівна, Марамороський повіт, ми, всі християни православного віроісповідання, зустрічаємо свято «Рождество Пресвятої Богородиці»

як храм нашої церкви. Для цього свята християни нашого села відмінно готуються для того, щоб разом із собором священиків на чолі з отцем Іваном Піцуру, генеральним вікарієм Українського православного вікаріату з резиденцією в місті Сігеті, які запрошені брати участь на храм нашої церкви, прославляти і величати Господа Бога та Пресвяту Діву Марію, котра мала велику честь від Бога народити для нас Спасителя нашого Ісуса Христа.

Нам відомо, що провидіння Боже надало мудрості святим богоносним отцям, щоб в книзі «Життя святих» з місяця вересня охопити і біографічні дані про Рождество Пресвятої Диви Марії, тому що вона народжена 8 вересня, а ми святкуємо її Рождество 21 вересня (за старим стилем).

Також хочу уточнити, що всім нам відомо, що світський новий рік починає 1-го січня, а кінчається 31-го грудня. Але не всім нам відомо, що церковний календар починає 1 вересня і кінчається 31-го серпня.

А якщо говоримо про свято, а головню про свята, присвячені честуванню Пресвятої Диви Марії, то маємо можливість спостерігати дуже цікаве діло, а саме:

Починається церковний рік з празником Рождества Пресвятої Диви Марії на початку місяця вересня і кінчається з празником Успенія Пресвятої Диви Марії наприкінці місяця серпня – 28 серпня (за старим стилем).

Тайни Божі дуже великі, і ми ніяким чином не маємо можливість це все зрозуміти. Тільки маємо честь перебувати в духовній радості, тому що воля Божа була, щоб через посередництво, або за допомогою Диви Марії, закінчився план спасіння роду християнського.

А якщо я спогадала про початок і кінець плану Божого у зв'язку зі спасінням всіх людей, то в моїй думці досить спогадати також початок і кінець Божого плану, який у

повності здійснився так, щоб всі люди, котрі дбають і стараються в житті, мали можливість отримати спасіння своєї безсмертної душі.

Обдумуючи слово Святого Письма, знаходимо записано в Старому Завіті, ще в першій книзі пророка Мойсея, про Створення Світу Буття, 3,15. З цього Біблійного стишка вже впливає ідея початку спасіння, будучи пророковано, що Діва Марія на сповнення часу народить нового Адама, Ісуса Христа, котрий розтратить голову гадині і подарує нам вічне життя. Так що рождество Диви Марії від богоносних її отців Йоакима та Анни становиться початком Божого плану щодо спасіння роду чоловічеського, а рождество Ісуса Христа від Диви Марії числиться сповненням Божого плану, тому що Ісус Христос всім нам приніс спасіння.

розпочався і

Якраз тому сама Діва Марія сказала: «Віднині будуть прославляти мене всі народи (Лк.1,48)». А ми, християни, завжди молимося до неї так: «О Маріє, Мати Божа, молися за нас і на суді не лиши нас, як прийде той час»...

Симона ЛЕВА

ДАВНІЙ ЗАБУТИЙ ОБЕЛІСК

(Продовження. Поч. на 11 ст.)

– цитата із М. Iacobescu «Elita românilor Bucovineni între anii 1862-1918», Editura Universității Suceava, 2002, та Ion Nistor, «Români și rutenni în Bucovina», București, 1915.

У зв'язку із згаданим вище подається і таке: що «Прізвище Соколюк із Фрасину може мати зв'язок із прізвищем Сокол із

Остри»(!), стор. 196. Автор не знає, що це обидва українські прізвища. Те ж саме можна сказати і у випадку прізвищ Богдан-Богданюк, Іван-Іванчук, Діак (Дяк)-Дячук та ще деяких інших подібних прикладів. При цьому автор цитує Const. I. Marteniuc «Bucovina (Moldova de Sus) între statistică și relație» – Revista «Cetatea Moldovei 1941 (який сам має українське прізвище – моя замітка) там писав: «Ні

прізвища буковинського населення, які закінчуються на «юк», «ецкі» і т.д. не є ознаками, які б нас довели до думки, що вони українського походження». Для підтвердження своїх висловів згадується і те, що деякі священики, щоб підобритись властям, у метриках робили (записували) свої додаткові зауваження українською мовою, подаючи приклад священика Михайла Федоровича із Джемени, який, наприклад, писав: «Єліна, жєна Михайла Калинчука із Острої». Відносно цієї монографії та релігійної теми ще повернуся трохи даліше.

(Далі буде)

До вашого зацікавлення, словесники-україністи

«Роль учителя української мови у здійсненні навчально-виховного процесу в середній школі»

(Закінчення. Поч. на 6 стор.)

дагогічно-методологічні розвідки чи статті у нас – немінуча «посуха», із-за браку спеціалістів, а то і загальної неохоти тощо.

Робота Івана Миколайчука висвітлює визначену в її заголовку тему так, як вона впливає з праць найавторитетніших українських педагогів і методистів викладання української мови в Україні, отож на висо-

кому рівні. Корисним для нас є те, що з розробки кожного питання «проливається» світло на можливе адекватне застосування основних положень до наших, значно відмінних (тобто менш сприятливіших) умов викладання української мови. На основі цієї роботи можна б укласти нашу методологічну «стратегію» викладання, ціллю якої було б підвищення ефективності навчального процесу. Я переконаний в тому,

що, детально ознайомившись (у гуртках викладачів або на спільній нараді під патронажем Румунського міністерства, зорганізований його радником), з положеннями цієї науково-методичної роботи, наші викладачі української мови (одні) пригадали б собі чи (інші) збагнули б, як саме можна б покращити і поживити свою працю, а це принесло б їм та їхнім вихованцям і певне задоволення.

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

24 СЕРПНЯ – ДЕНЬ
НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Юрій ПАВЛІШ

СЕРПЕНЬ

Керує серпнем Ілля
Обдумано й пророчо –
Отави, збіжжя, зілля
І меду лє досхочу.

Але якщо і грози, –
То буде довга осінь.
Не поспішать морози,
Збиратимеш покоси.

Він до кінця багатий
І серп його нестерпний,
Лиш знай все те зібрати,
Чого дарує серпень.

Майдан Незалежності в Києві

Він вересневі дарно
На стіл кладе, достойно,
Й своїм подільним чаром
Плодами лє гойно .

Він знає своє діло
І всього знає мати.
Лиш на землі по Іллі
Не смій уже лежати.

***

У серпні, як ніколи,
У русі все щомиті.
Пригадую ще з школи
Я серп важкий Хариті...

*гойно = щедро, багато

**ЧИ Ж ОДИН
НА СВІТІ КИЇВ?**

- Агов! Я - Київ, столиця Української держави. Збудований славним Києм, півтори тисячі років височію над Дніпровими кручами.

- А мене звали Київець. Я також був збудований Києм, але вже на Дунайському березі. На жаль, я не зберігся до днів сьогоднішніх, про мене лиш свідчить давній літопис.

- Егей! Почуйте мене! Це говорю я, Кий-острів. Я - на самісінькій Півночі, в Архангельській області. Гучними дзвонами славився в давнину, їх умілі майстри на моїй землі відливали.

- Вітаю вас, браття-міста!

Це я, озеро Кийове. Я гойдаю хвилі біля міста Лобні, неподалік від Москви.

- Я - також озеро! І мене теж Кийовим звати. Тільки моя батьківщина - Балкани. Голубію неподалік Адріатичного моря. На відміну від свого підмосковного побратима, ніколи не замерзаю.

- А я - Кийовське поле, що поблизу села Кийов, на Старолюблянщині. Це в Словаччині, за Карпатськими горами.

- Агов, друзі! Це я, кубанська земля! Після того, як царські війська Запорізьку Січ зруйнували, я козацтву притулок дала. Розселилися тут запоріжці, а станиці свої рідними йменнями нарекли: Київ, Київка, Київське.

- Приамур'я!

- Сибір! Ми теж бережемо ім'я Кийове!

- Я - край цілинний. І тут є містечка і села, на честь славного Кия названі.

Дзвенять голоси!

Лине добра слава над світом!

СКРИПКА

Хлопчик, 4 роки, побачив в магазині музичний інструмент і запитав маму.

– А що це таке?

Матуся відповіла:

– Скрипка.

Він попросив:

– Купи!

Мама поцікавилась:

– І що ти на ній робитимеш?

Хлопчик відповів:

– Буду СКРИпиту!

КОЛИ ЗІРВАТИ ГРУШУ?

На уроці учитель спитав неухважного учня:

– Коли найкраще рвати грушу?

Учень – без вагань:

– Коли собака прив'язаний!

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

«ПОСМІХАЙТЕСЬ ДОБРИМ ЛЮДЯМ»

Тільки-що отримала прегарну книжку «Посміхайтесь добрим людям» – пісенний збірник для дітей дошкільного та молодого шкільного віку вихователів та учителів музики, для батьків поетеси Юлії Драгун з присвятою від автора. «Він навчає християнській доброті, умінню ділитися з ближніми душевною радістю і теплом, любов'ю до отчої землі, рідного краю», – пишуть рецензенти Бяновська М.Р. і Качур М.М.

«Завжди схиляю голову перед тими, хто творить пісню, бо ж її народження – це завжди і таїна, і щастя, а відтак – зрозумілий трепет і переживання», – підкреслив у передмові до книжки під назвою «Покликання – ділитися скарбами душі» композитор, заслужений працівник культури України, член Національної Ліги українських композиторів Василь Попович.

Музику на вірші поетеси Драгун написали учителька Галина Гордійчук і Марія Жабляк – методист Закарпатського інституту

післядипломної освіти.

педагогічної

Розділи книги промовляючи: «А ми діти-гуцулята», «Пагініці доброти», «Коломийка».

Але й про авторів книги на 119 стор., виданої Всеукраїнським державним видавництвом «Карпати» 2012 р.: Юлія Драгун – народжена в Новоселиці Тячівського району Закарпатської області; Галина Гордійчук – вчитель-методист мистецтва та художньої культури, народжена на Тячівщині; Марія Жабляк – народжена у с. Верхній Бистрий Закарпатської області.

«Ділитись скарбами душі – це і покликання, і доля. Ось чому зичу щасливої долі і цим пісням, і їхнім творцям», – завершив свою думку про книгу композитор Василь Попович.

Побажємо і ми від щирого серця вельмишановній Ю.Ю. Драгун подальших творчих успіхів.

Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

МАМА ДЛЯ УСІХ РІДНЕНЬКА

Слова Ю.Ю. ДРАГУН

Музика Г.В. ГОРДІЙЧУК

1. Ма-ма для у-сіх рід-нень-ка, низь-ко їй вкло-ні-мо-ся,
 для повторення
 за здо-ро-в'я і-ї й до-лю Бо-гу по-мо-лі-мо-ся.
 для закінчення
 //Бо-гу по-мо-лі-мо-ся.

Мама для усіх рідненька,
 Низько їй вклонімося,
 За здоров'я, їй долю
 Богу помолімося.

Із матусею не важко
 Хвороби долати.
 Від великої любові
 Мають всі зникати.

А для мене матусенька
 Радість і утіха,
 Вона нестить та голубить,
 Береже від лиха.

Я люблю свою матусю,
 Їй на радість, знаю,
 Не старіти, молодіти
 Я їй благаю.

БІЛКА-ВЧИТЕЛЬКА

Слова Ю.Ю. ДРАГУН

Музика М.Д. ЖАБЛЯК

Весело
 1. Вчи-ла бі-лоч-ка чи-та-ти си-нич-ку в са-доч-ку,
 а щоб сон-це не пек-ло – сі-ли в хо-ло-доч-ку.

1. Вчила білочка читати
 Синичку в садочку,
 А щоб сонце не пекло –
 Сіли в холодочку.

3. – Я би рада, я би рада
 Все на світі знати,
 А ще мрію всіх звіряток
 Навчити літати.

2. Спритна білочка синиці
 Букварик гортала,
 Пташка букви в холодочку
 Вмить запам'ятала.

4. З висоти щоб подивитись
 На землю чудову
 В пишних шатах, сонячну,
 Різнокольорову.

Юрій СЕМЕНКО

Тички... у газетярстві

◆ СЕМЕНКО Юрій (*1920), журналіст і політичний діяч, родом із Кривого Рогу. З 1944 на еміграції. 1950-54 – співредактор газети «Українські вісті» (Новий Ульм) та видаваного при них місячника «Освобождение», 1957—66 — редактор «Українського селянина», лідер Селянської партії. «Енциклопедія Українознавства», стор. 2749.

ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

(Продовження. Поч. в н-р 9-10/2012)

Україніка в чужинецьких виданнях. Преса чужинців, зокрема КП в Україні. Що нам відомо про українські часописи й журнали минулого? А на їх видання українські патріоти тратили майно, маєтки, здоров'я-життя!

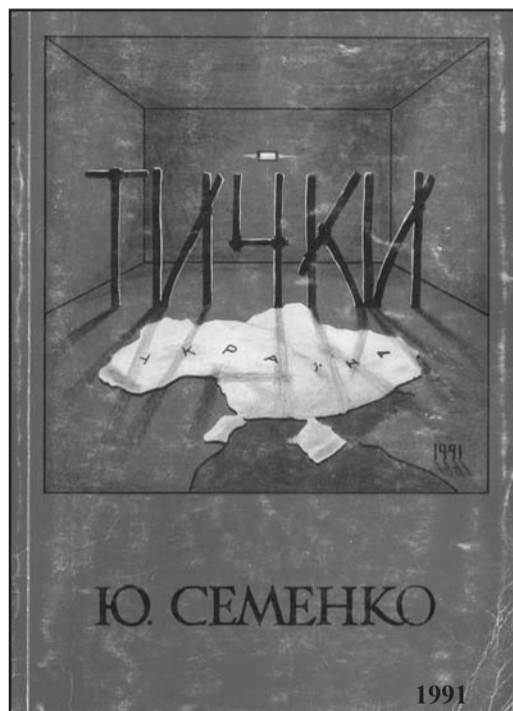
Як видно з уже наведених висловлювань науковців України, на Батьківщині не було, нема і – повторимо старе – бути не може також праць з історії української журналістики, бо українське друковане слово завжди виступало проти приниження, визиску, гноблення-поневолення українського народу.

Робити помилки, – говорять, – належить до однієї з людських рис, як і висловлені хибні думки та відповідні висновки. Але навмисне поширення привабливо замаскованої неправди, свідоме фальшування (минулого, переконань чи тверджень противника) для своєї вигоди є злочином, гіршим привласнення чужого в побуті.

Подані далі мої статті із різних українських часописів, журналів повинні бути доказом, що я завжди намагався бути чесним.

Уперше надрукованим своє прізвище я побачив під моїми «Нотатками читача» в багатотиражці Дніпропетровського університету «За більшовицькі наукові кадри» (травень 1940 р.). Не подобався мені однокурсник Кость Дрок ні своїми манірними звичками ані віршами. Цей початкуючий поет ходив завжди в супроводі якоїсь худосочної шанувальниці. Його наслідування римованого сюсюкання «українського Єсеніна» Володьки Сосюри не раз пародіювали в стінній газеті філологічного факультету. Сонцесейний сталінський оптимізм усеперемагаючих будівників комунізму, з

одного боку, та, з другого, безсило-безпорадна, безпросвітна туга за милою, з якою навіки розлучила жорстока доля, бо кладку, якою він ходив до коханої, знесла весняна повінь – були темами його віршування. Надуманість поезій К. Дрока, їхню кострубату, неохайну мову

критиковано в «Нотатках читача». Згодом із «Бібліографічного словника «Українські письменники» (Київ-1965, т. IV, стор. 480) я довідався, що К. Дрок видав сім збірок поезій. У переліку рецензій на них зустрів, як мені здається, сказане мною в «Нотатках»: Я. Крючок «У гонитві за красою» («Правда України», 1. 12.53), Б. Буркатов «У полоні штампів» («Дніпро» 11/1953). Наш спільний однокурсник В.К. Лагодзинський (мою згадку про нього див. в «Українській землі» 13/1986, стор. 51), також автор понад десятка книжок, оцінив позитивно творчість колеги («Рад. Україна», 19.02.1952 р.)

Мої статті 1941–1943 рр. із «Вільної України» (пізніша назва –

«Дніпропетровська газета»), «Дзвону» (Кривий Ріг), мабуть із викреслюваннями та дописками нацистської цензури, не збереглися. Але написане там мною не посоромився б передрукувати й тепер.

УКРАЇНЦІ ПОЗА ТАБОРОМ («Наше життя», ч. 2/7. 1.1946 р., Аугсбург.)

П'ятьдесят два чоловіки 10-ї лісової бригади довгий час уже мешкають поза табором. Відірвані від батьківщини і навіть від тут зосереджених земляків, вони живуть українським життям, влаштовують співрозмови, діляться споминами. Так, на вечорі, присвяченому річниці 1-го листопада, робітники вислухали доповідь учасника тих подій.

22. XI. відзначили пам'ять 359 героїв і зібрали 103 марки комітетові допомоги для українських інвалідів.

Після закінчення робіт лісоруби у вільний час вивчають історію України, рідну мову, літературу, географію, арифметику й німецьку мову. Три вчителі, що є в бригаді, дістали вже відповідний учбовий матеріал і проводять навчання.

Крім того, робітники розучують колядки й щедрівки, готуються до Різдвяних свят, щоб, хоч і на чужині, але дружньою родиною провести їх по давньому українському звичаю.

В редакції часопису «Наше життя», нотатку з якого, як і все далі, подано без змін, сиділо троє: ліцензент П. В. Котович, П. В. Феденко і мовний редактор.

Років через п'ять, коли я вже був помічником головного редактора «УВ», Павло Васильович якось невинним голосом запитав, чи я кращий журналіст за нього, що мені платять на 20 нм у місяць більше?

«Та хіба ж можна з Вами рівнятися?! – відповів йому щиро. – Але ж я не ледачий – роблю тут усе!» П.В.зрозумів натяк у його адресу і почав сміятися так, що аж сльози потекли з його очей. «Масте дар спостереження!» – сказав.

(Далі буде)

(Підготував І. КОВАЧ)

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.

Культурно-просвітницький часопис
Союзу українців Румунії

ВІЛЬНЕ СЛОВО

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор – Іван КОВАЧ
Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Роман ПЕТРАШУК

*

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК
Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Бухарест, Румунія
ISSN 1223-8988

Adresa redacției: Uniunea Ucrainenilor din România
str. Radu Popescu nr. 15, Sector I, București, ROMÂNIA
Tel. 0212220748, 0212220753

Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії